

ASBEST : DE VERLOREN JAREN

Gebaseerd op gegevens verzameld in Harmignies (fabriek COVERIT) en Kapelle-op-den-Bos (fabriek ETERNIT) - SAMENVATTING

André Lambert¹ November 2015 adrass@skynet.be www.adrass.net

Probleemstelling

We baseren ons op een bestand van mensen die slachtoffers zijn geweest van het asbest bij de firma COVERIT. Dit bestand werd bijgehouden door Michel Verniers, een arbeider, die vanwege zijn blootstelling aan asbest, ondertussen overleden is. Wij hebben de gegevens van dit bestand kunnen aanvullen bij het Fonds van de Beroepsziekten. De Kapelle werkplaats werd ook meegenomen in onze analyse. In totaal hebben wij 237 gevallen kunnen bestuderen, die ons hebben toegelaten om het aantal jaren in te schatten, die door de slachtoffers worden verloren .

In tegenstelling tot de gebruikelijke werkwijze in demografie, d.w.z. een relatie te gaan stellen tussen de sterfgevallen veroorzaakt door asbest en de totale arbeidskracht van die ondernemingen, hebben wij een vergelijking gemaakt tussen de levensduur van elk slachtoffer en de vervulde of waarschijnlijke levensduren van de telkens relevante generatie, cq bestaande uit alle personen die geboren werden in dezelfde jaar dan de respectievelijke slachtoffers .De reden van deze methodologische keus berust louter op het feit dat men de bevolking van de risico gebonden werknemers niet ken .

De dynamica van de sterfte van een lange vervlogen tijd naar een verre toekomst

Vóór de jaren '90, werden sterftetabellen, op zijn best, slechts één maal per decennium geproduceerd .Maar wij wilden van jaar tot jaar de leeftrajekten reconstrueren van de generaties waarvan de slachtoffers deel uitmaakten. Het was dus nodig om, op jaarbasis, de waarschijnlijkheden van overlijden op elke leeftijd voor beide geslachten, in te schatten. Dit kon door het opstellen van interpolaties tussen de bestaande tabellen. Dit werkwijze is zeker.

Toch worden de generaties die wij bestuderen niet uitgestorven. Om het overlevingsproces tot de allerlaatste vertegenwoordiger van elk van die groepen te kunnen bestuderen, hebben wij, voor de komende decennia, waarschijnlijkheden van overlijden per geslacht, leeftijd en jaar moeten kunnen opstellen, gebaseerd op de meest recente sterftetabellen, alsmede verenigbaar met de verwachte evolutie .De bestudering van het verleden laat toe om duidelijk aan te tonen dat de daling van het aantal sterfgevallen eerst de babys en de jonge kinderen betrof, vervolgens de steeds oudere groepen volwassenen. Vandaag is het sterftcijfer tussen de geboorte en de leeftijd van 60 jaar zo miniem geworden dat wij niet meer mogen verwachten

¹ Vertaald van het Frans door Luc Langouche.

dat het aantal overlijden nog verder afneemt .Daarentegen gelooft men dat het wel mogelijk is dat sterftcijfers aan de hogere leeftijden nog zullen kunnen dalen .

Met die schattingen van sterftcijfers zowel over het verleden als voor toekomstige perspectieven, beschikt men, voor elk geslacht over een tabel die de waarschijnlijkheden van overlijden per leeftijd voor elk jaar presenteert, en wel sinds 1846 (eerste sterftetabel voor België, dat door Adolphe Quetelet wordt opgesteld) tot in 2050 (desnoods, nog verder in de toekomst). Om een voorbeeld te nemen : op basis van de geboortes van 1950, kan men derhalve het aantal overlevenden van deze generatie berekenen, voor elk jaar, tot uitsterving, rond 2050 .Het laat ons toe om hieruit hun levensverwachting ervan gemakkelijk af te leiden, in dit geval gelijkwaardig tot hun gemiddeld levensduur.

Hoofd resultaat

Zoals blijkt uit de tabel hieronder, hebben de door asbest getroffen overleden werknemers gemiddeld een twintigtal levensjaren verloren .

Dit resultaat is stevig ; men heeft immers het effect van de hypothese van evolutie van de sterfte getest en hieruit kunnen vaststellen dat dit effect zeer beperkt is. Zo, als men verondertstelt dat in de toekomst, de sterfte op het niveau van 2009 zou blijven -in plaats van nog verder te dalen-, het aantal verloren jaren zou maar slechts met één jaar verminderd kunnen worden .Het is overigens niet vastgesteld dat het sterfte risico door de blootstelling aan asbest wordt ondertussen verminderd .Om dit te kunnen vaststellen, zou men moeten kunnen beschikken over alle statistische gegevens met betrekking tot de asbest slachtoffers ; echter is het mogelijk dat onder ex- of huidige werknemers in een asbest omgeving, alle ziektegevallen en/of van overlijden zich nog niet hebben verklaard .

Verloren jaren ten gevolge van een beroepsmatige blootstelling aan asbest (met als hypothese een verdere daling van sterfte in het algemeen)

	Harmignies	Kapelle-op-den-Bos
Aantal bestudeerde gevallen	100	137
Aantal verloren jaren	20,77	21,17
Gemiddelde levensduur van de slachtoffers	61,93	63,88
Gemiddelde levensduur van de generaties waartoe de slachtoffers behoren	82,70	85,05

Aantallen van verloren jaren en gemiddelde duur worden in jaren en honderdsten uitgedrukt .

Toepasbaarheid aan andere studie gevallen

Deze methodologische benadering is toepasbaar op elke specifieke oorzaak van overlijden op voorwaarde dat deze oorzaak betrekking heeft op een vrij gering aantal gevallen ten opzichte van het volume van de betrokken generaties. Bij voorbeeld zou men, met die benadering, de jaren kunnen inschatten die wegens AIDS of verkeersongevallen worden verloren, of alvleesklier kanker, maar niet wegens het geheel van kanker .

Beschikbaarheid van de studie

Dit onderzoek werd op eigen vermogen gefinancierd, en is vandaag nog in afwachting van een externe financiering. Het volledig verslag kan afgedownload worden op de websites van ADRASS (www.adrass.net) en die van ABEVA (www.abeva.be).